

Parshat Noach 5778

Source Sheet by מאת דף מקורות Rav Chaim Kanterovitz

בראשית ו':ה'-כ"ב

1.

א.

- (ה) הָרָא יְהוָה כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכִלְיָעַר מַחֲשֹׁבֶת לְבוֹרָק רַע כְּלֵי-הַיּוֹם:
- (ו) וַיִּנְחַם יְהוָה בְּרַעְיוֹנוֹ אֶת-הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַבב אֱלֹהִים:
- (ז) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲמַחֶה אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר-בְּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הַהַדְמָה מֵאָדָם עַד-בְּהֵמָה עַד-רֶמֶשׂ עַד-עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי נַחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתֶם:
- (ח) וְגַם מִצָּא חַן בְּעֵינָי יְהוָה: (ט)
- (ט) אֲלֵה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת-הָאֱלֹהִים הִתְהַלַּךְ-גֹּט:
- (י) וַיֹּלֵד גַּם שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת-שָׁם אֶת-חָם וְאֶת-יָפֶת:
- (יא) וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חָמָס:
- (יב) הָרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחַתָּה בְּיַהֲשׁוּחֵיהּ כְּלֵי-בָשָׂר אֶת-צִרְפוֹ עַל-הָאָרֶץ: (יג)
- (יג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְגַם קוֹץ כְּלֵי-בָשָׂר בָּא לְפָנָי כִּי-מִלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנִינְהֶם וְהִנְנִי מִשְׁחִיתֶם אֶת-הָאָרֶץ:
- (יד) עֲשֵׂה לָּךְ תֵּבַת עֲצֵי-גֹפֶר קָנִים תַּעֲשֶׂה אֶת-הַתֵּבָה וְהַכַּרְתָּ אֶתָּה מִבְּיַת וּמִחוּץ בַּקָּנִים:
- (טו) וְזָה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֶתָּה שָׁלֹשׁ מְאוֹת אַמָּה אֶרֶץ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רְחֹבָהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָה:
- (טז) צִנֹּר | תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל-אֲמֹל תַּכְלֶנָּה מִלְמַעְלָה וּפְתַח הַתֵּבָה בְּצַדָּהּ תַּעֲשֶׂה תַּחְתָּיִם וּשְׁלֹשִׁים תַּעֲשֶׂה:
- (יז) וְהִנְנִי מִבְּיַת אֶת-הַמַּבּוּל מַיִם עַל-הָאָרֶץ לְשַׁחַת כְּלֵי-בָשָׂר אֲשֶׁר-בּוֹ רֵיחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר-בָּאָרֶץ יִגָּע:
- (יח) וְהַקְּמַתִּי אֶת-בְּרִיתִי אִתְּךָ וּבֵאתִי אֵלֶיךָ וְהָיָה אֲנִי וְיִבְרָךְ וְאֲשַׁמֶּנֶּךָ וְנָשִׂי-יִבְרָךְ אִתְּךָ:
- (יט) וּמִקְלֵי-חַיִּי מִקְלֵי-בָשָׂר שָׂגִים מִכָּל חַיָּה תִּבְרִיא אֱלֹהֵי-הַתֵּבָה לְחַזְוֹת אִתְּךָ וְהָיָה וְהָיָה יְהוָה: (כ) מִהַעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן-הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכָּל רֶמֶשׂ הַהָדָמָה לְמִינֵהוּ שָׂגִים מִכָּל רֶמֶשׂ הַהָדָמָה לְמִינֵהוּ: (כא) וְאֶתָּה קַח-לָךְ מִכָּל-מִאֲכָל אֲשֶׁר יֹאכֵל וְאֶסְפַּת אֲלֵיךָ וְהָיָה לָּךְ וְלָהֶם לֶאֱכֹלָה: (כב)
- (כג) וַיַּעַשׂ כֵּן כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים בְּנֹחַ עֲשֵׂה: (כד)

Genesis 6:5-22

(5) The LORD saw how great was man’s wickedness on earth, and how every plan devised by his mind was nothing but evil all the time. (6) And the LORD regretted that He had made man on earth, and His heart was saddened. (7) The LORD said, “I will blot out from the earth the men whom I created—men together with beasts, creeping things, and birds of the sky; for I regret that I made them.” (8) But Noah found favor with the LORD.

(9) This is the line of Noah.—Noah was a righteous man; he was blameless in his age; Noah walked with God.— (10) Noah begot three sons: Shem, Ham, and Japheth. (11) The earth became corrupt before God; the earth was filled with lawlessness. (12) When God saw how corrupt the earth was, for all flesh had corrupted its ways on earth, (13) God said to Noah, “I have decided to put an end to all flesh, for the earth is filled with lawlessness because of them: I am about to destroy them with the earth. (14) Make yourself an ark of gopher wood; make it an ark with compartments, and cover it inside and out with pitch. (15) This is how you shall make it: the length of the ark shall be three hundred cubits, its width fifty cubits, and its height thirty cubits. (16) Make an opening for daylight in the ark, and terminate it within a cubit of the top. Put the entrance to the ark in its side; make it with bottom, second, and third decks. (17) “For My part, I am about to bring the Flood—waters upon the earth—to destroy all flesh under the sky in which there is breath of life; everything on earth shall perish. (18) But I will establish My covenant with you, and you shall enter the ark, with your sons, your wife, and your sons’ wives. (19) And of all that lives, of all flesh, you shall take two of each into the ark to keep alive with you; they shall be male and female. (20) From birds of every kind, cattle of every kind, every kind of creeping thing on earth, two of each shall come to you to stay alive. (21) For your part, take of everything that is eaten and store it away, to serve as food for you and for them.” 22) Noah did so; just as God commanded him, so he did.

ספורנו על בראשית ו':ח'א'

2.

(א) ונח מצא חן להציל גם בניו ובנותיו לא מפני שהיה ראוי לכך אבל על צד חנינה זכהו האל ית' לזה כאמרו ושלשת האנשים האלה בתוכם נח דניאל ואיוב חי ה' אם בנים ואם בנות יצילו המה לבדם ינצלו וזה כי לא למדו את דורם לדעת את ה' כאברהם משה ושמואל וזולתם כאמרו ז"ל עולם והם דניאל וחביריו זכתה ללמוד ולא זכתה ללמד. וכן נח אף על פי שהוכיח על המעשים המקלקלים ענין המדינות לא הורה אותם לדעת האל ית' וללכת בדרכיו אף על פי שהוא היה צדיק תמים בעיון ובמעשה. כי אמנם צדיק המשלים עצמו בלבד הוא ראוי שימלט עצמו בלבד אבל המשלים גם את זולתו הוא ראוי שימלט גם את זולתו כי בזה יש תקוה שיחזירם בתשובה כאמרו ז"ל (ברכות פרק מי שמתו) אם ראית תלמיד חכם שסרח ביום אל תהרהר אחריו בלילה שודאי עשה תשובה: חסלת פרשת בראשית.

Sforno on Genesis 6:8:1

(1) ונח מצא חן, this is an explanation why also his sons and daughters (in law) were saved. Noah's personal merits did not entitle him to demand from G'd that He also save them on the strength of his merits. They required special חנינה, clemency (based on Bereshit Rabbah 29,1. According to the verse in Ezekiel 14,14-19 G'd discusses with the prophet the three men Noah, Daniel, and Job as possessing sufficient merit to be saved themselves, but as not having sufficient merit to entitle their families to be saved [the rider there is if these three men had lived in the (wicked) city described by G'd to Ezekiel, the men of the city would not have been saved by their presence.] The reason why these individuals were not as effective in saving the people around them was that they were devout and pious for themselves without trying to use their influence to convert their contemporaries to adopt their lifestyles. This is what made them basically different from Avraham, Moses and Samuel and others like them, who went out to win converts. This is what the sages in Pessachim 87 had in mind when they described such people. The Talmud distinguishes between people who זכו ללמוד ולא זכו ללמד, "acquired the merit of studying Torah, but did not acquire the merit of disseminating Torah knowledge." [Rashi in the Talmud contrasts Daniel's activities in Eylam (the country of which Shushan was the capital) with those of Ezra in Babylon. The former, while learning Torah, did not teach it, the latter both learned and taught with very beneficial results. Ed.] A righteous person who keeps perfecting himself is entitled to being saved personally, but he is not entitled thereby to save others on his account. While Noah did rebuke the men of his time, he did not travel the extra mile to try and convert them to do good. Our sages in Berachot 19 comment that "if you see a Torah scholar who was guilty of something improper during the day, do not accuse him of anything in your mind during the following night for surely he has done teshuvah in the interval."

ספורנו על בראשית ו':ט'ד'

3.

(ד) את האלהים התהלך נח הלך בדרכיו להטיב לזולתו והוכיח בני דורו כדברי רבותינו ז"ל. וכן כתב עליו ברום הכלדי:

Sforno on Genesis 6:9:4

(4) את האלוקים התהלך נח, he walked in G'd's way trying to be helpful to others, and to instruct and if necessary to rebuke them, as our sages pointed out. This is also in accordance with what the historian Berussi Hacaldaai (3rd century B.C.) wrote about him.

רד"ק על בראשית ו' ח':א'

4.

(א) ונח מצא חן בעיני ה', עשה מעשים טובים שבהם מצא חן בעיני ה', וכן נאמר במשה רבינו ע"ה (שמות ל"ג) "כי מצאת חן בעיני" ובב"ר (כ"ח) אמר ר' אבא בר כהנא, כי נחמתי כי עשיתים, ונח? אתמהא, אלא אפי' נח שנשתייר מהם לא היה כדי, אלא שמצא חן בעיני ה':

Radak on Genesis 6:8:1

(1) ונח מצא חן בעיני ה', he found favour due to good deeds performed by him. The Torah uses the same expression in Exodus 33,17 when G'd tells Moses that he had found favour in His eyes. His deeds had been pleasing to G'd. In Bereshit Rabbah 28,9, Rabbi Acha son of Kahana expresses surprise at the words נח מצא חן בעיני ה', saying that the wording implies that Noach, in his own right, could not have claimed the right of survival, except for the circumstance that he "found favour in the eyes of the Lord, i.e. G'd had to search for a reason to let him survive. [He bases himself on the whole verse being superfluous, as Noach's merits are discussed in the following verses. Rabbi Einhorn's comment on that Midrash. Ed.]

אברבנאל על תורה, בראשית ו' ט':י"ד

5.

... וכן אמרו בב"ר ודלמא תמים בדרכיו צדיק במעשיו וזכר כל זה להגיד שבכל הדורות שהיה בהם שהאריך ימים רבים וקפל דורות הרבה אנשי רשע וחמס לא נפתה לבו ללמוד ממעשיהם והיה זה לפי שאת האלהים התהלך נח ו"ל שעם היות שדר בתוך רשעים לא הלך בדרך אתם אבל נתחבר ונדבק אל האלהים לא נפרד ממנו כל ימיו והוא מלשון אחרי ה' אלהיכם תלכו ואותו תיראו. ואם באתי לפרש צדיק תמים כדברי המפרשים על תאר אחר כך ראוי לפרשו שהיה צדיק גותן לכל דבר חקי הראוי לו ויכולול בצדק שהיה צדיק עם זולתו וצדיק ג"כ בעצמו בתתו לגפשו החק הראוי לתת לה לגופו הראוי לו מבלי המס כלל הפך אנשי דורו שברדפם אחר הזנות ויתר התאוות היה גופם שבע ונפשם רעבה... ולפי שבשלמות הזה נתעלה נח ונבדל מכל בני דורו שכלם התהלכו אחר הבשר והוא לבדו התהלך את האלהים לכן חזר לזכור שמו ואמר את האלהים התהלך נח. וצריך אתה לכמו הפי' הזה בדורותיו שאלמלא כך והיה שם דור נאמר על חיי איש א' כדעת המפורשים והנה נח לא ראה כי אם דורו בחייו לא הדורות שהיו קודם לידתו ואף כי אחרי מותו ואיך נודע שהיה צדיק בדורותיו כי הנה מתושלה הגיע צדקתו עד שלא הביא הקב"ה מבול לעולם ולא בימי אבול. ושם כהן לאל עליון ועבר ישב אוהלים ומדרשו וכ"ש אברהם שהיה בן ג"ח כשמת נח הלא אלה היו צדיקים וטובים ממנו ואיך יאמר בערכם צדיק היה בדורותיו. וכבר נלחץ הרמב"ן עם הספק הזה. ..ולא בא הכתוב לשבח נח אלא להגיד איך לא נמשך לבני דורו ולמדותיו המגונות ואמר שהיה זה לפי שלא הלך בדרכם כי היה מתהלך את האלהים ומעשיו היו כפי השכל לא כפי תענוג הבשר. וספר הכתוב שמהשגחת השם על נח היה שלא נתן לו אלא שלשה בנים. כי הבנים הרבים לא יוכל האדם על הנהגתם כמו שיוכל על המעטים שבהיות הדור הפרוץ הזה בהיות הבנים רבים אין ספק שקצתם ילמדו ממעשה דורם אבל בהיותם מעטים ישקיף האב על עניני חיותם ויגער בהם

מלבי"ם על בראשית ח' ט"ז:א'

6.

(א) צא מן התבה. ספר שנח לא יצא מעצמו אע"פ שראה שיבשה הארץ, וזה מפני שכניסתו אל התיבה לא היתה הצלה טבעיית, שבדרך הטבע היתה התיבה נשברת בהליכתה על גלים ומשברים סוערים בזעף בלא נס ותורן ומשוטים, רק שנשמרה בנס, והלא היה יכול להצילו בדרך יותר קרוב לטבע שיושיבהו על אי מיוחד ששם לא ירד המבול וכדומה, וע"כ שהיה זה אחד ממחשבות השם הכמוסים. שאחר שהי' הגזרה לשחת כל הארץ ויושביה ונח בכלל, הוצרך לשומו על פני המים שעליהם לא נגזר גזרה, ולכן צוה לו שיכנס עם ביתו ז' ימים קודם כדי שיקבע שם דירת קבע קודם התחלת המבול ולא יחשב מיושבי הארץ עוד רק מהחיים על המים שלא נגזרה גזרה על דגי הים, ובאשר לא ידע נח הזמן שנקבע להארץ שתהיה שממה לא יכול לצאת אל הארץ עד שהודיעהו ה' ששם קץ לחושך והארץ נתן לבני אדם בל תהי עוד שממה. וז"ש במדרש הה"ד אם רוח המושל יעלה עליך מקומך אל תנח מדבר בנח אמר כשם שלא נכנסתי אלא ברשות כך לא אצא אלא ברשות. ד"א כתיב לכל זמן ועת לכל חפץ זמן היה לו לנח שיכנס בתיבה שנאמר בא אתה וכל ביתך אל התיבה וזמן היה לו שיצא ממנה שנאמר צא מן התיבה. מ"ש זמן היה לו וכו' מכוון לדברינו שע"י שהיה לו זמן מתי יכנס שהיה שבעה ימים קודם, ידע שהוכרח להתפרד מיושבי היבשה שאם היה ביבשה היה הגזירה גם עליו, ולכן הוצרך להמתין עד שהודיע לו שנבטלה הגזרה. וכבר אמרו שמשפט רשעים י"ב חדש והיה מוכרח להיות בתיבה לכלא פשעו ולהתם חטאתו מה שלא הוכיח את בני דורו. ומ"ש כשם שלא נכנסתי אלא ברשות ר"ל שכן בכל מצות ה' יאריך זמן המצוה עד שיאמר לו צווי בהפך, כמ"ש על מ"ש שובו לכם לאהליכם להתיר תשמיש, שאל"כ היה האיסור חל לעולם, ולכן אמר לו ג"כ אתה ואשתך להתיר לו להיות ביחד עם אשתו שנאסר לו תחלה כמ"ש אתה ובניך כמ"ש חז"ל:

Malbim on Genesis 8:16:1

...

7. Rabbi Kassin daily Halochah: On Pachad Yitzchak Rav Hutner Tz'l

We find in Humash two different structures that G-d commanded to build: Noah's ark, and the Mishkan (Tabernacle) in the wilderness. Rav Yitzchak Hutner (1906-1980) noted that there is a basic, fundamental difference between these two structures. One was built for protection, and the other for advancement. Noah had to build the Teba to protect himself and his family from the destructive floodwaters which ravaged the Earth and killed its sinful inhabitants. The Mishkan, by contrast, was a place where Beneh Yisrael could go to elevate themselves, rise to a higher level of spirituality and strengthen their connection to Hashem. This structure served a generation that was on the highest spiritual plane. This generation experienced miracles and stood at Mount Sinai when G-d gave the Torah. They learned from Moshe Rabbenu, and they lived a pure existence without any exposure to foreign influences. Unlike Noah entering the Teba, those who entered the Mishkan were not escaping anything. They were going to develop their souls and enhance their relationship to G-d. Rav Hutner noted that the difference between these two structures is, essentially, the difference between the Yeshivot of yesteryear and the Yeshivot of today. In the Old World, whether it was in Europe, Syria or elsewhere, Jews lived in purity and devotion to G-d. Their communities were devout and protected from negative spiritual influences. The boys who went to Yeshiva were like those who went to the Mishkan, aspiring to reach towering heights. In our generation, however, we live in an immoral society whose values and culture penetrate into our lives at every turn. Our communities, unlike those of earlier generations, are exposed to the spiritually hostile influences of the surrounding society. And thus the Yeshiva in our time serves not only as a Mishkan, but, primarily, as a Teba, a source of protection. It

allows our children to spend their formative years in a spiritually safe environment, shielded from the corrosive influences of contemporary society.

Hence, unlike in generations past, Yeshivah education is not an option, but a vital necessity. We cannot imagine Noah trying to survive the flood outside the Teba. By the same token, it is impossible to expect impressionable young souls to survive the "flood" of immorality and decadence that has overtaken the world in our time if they remain outside the insular, protective framework of the Yeshiva

8. Rav Aharon Lichtenstein T'zl

.7

What is the source of the distinction between Noach and Moshe? Possibly they had differing levels of spiritual capability - Moshe was blessed with something which Noach did not have. This would explain the Midrash: "Moshe said to Noach, 'You did not have the power [i.e. the potential or the ability] to save your generation.'"

However, it may be that the difference between them lay not in their capability but rather in their will. Noach was able but unwilling - he demonstrated spiritual apathy and lack of caring for his generation. Noach was quite content living up to the difference between himself - the "perfect, righteous one," and them - the corrupt masses. His ego lifted him above them, strengthened him. Had he lived in a generation containing other righteous men - in Avraham's generation, for example - "he would not have been considered anything at all." And what is the proof? His entire generation was wiped out; he alone remained in the world - and began behaving as a simple "man of the earth," devoid of any specialness.

One of my students once said, "While I sit in Yeshiva, I feel a certain lowering of my motivation. When I am outside of the Yeshiva, on the other hand, in a different - secular - society, I feel a greater motivation, and experience a sense of mission. There I feel a certain sense of obligation." This is not a commendable perception. Even when we find ourselves in a community where the challenges and the animosities are smaller than they are in the secular society, "outside," we have to feel a perpetual push to grow and develop. And outside, in the secular society, we have to actively prevent ourselves from entertaining feelings of pride. Our influence must be felt through personal example, by the radiation of spirituality to our surroundings; not by cultivating our ego and feelings of superiority.

